



สัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

Achievement in Administration of The Border Patrol Police Schools in The North Area

ธนชัย มะธิพิไชย¹⁾ จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์²⁾ สอาด บรรเจิดฤทธิ์³⁾ และ บุญเรือง ศรีเหรียญ³⁾

Tanachai Matipikhai¹⁾ Chamnong Adivadhanasit²⁾ Sa-ard Banchirdrit³⁾ and Boonrueng Sriharun³⁾

¹⁾สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Department of Public Administration, University Management Innovation, Valaya Alongkorn Rajabhat University

²⁾ศาสตราจารย์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Professor, University Management Innovation, Valaya Alongkorn Rajabhat University

³⁾อาจารย์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Teacher, University Management Innovation, Valaya Alongkorn Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง สัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ผลการวิจัย พบว่า สัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ข้อมูลเชิงปริมาณในภาพรวมมีระดับสัมฤทธิ์ผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสัมฤทธิ์ผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ และด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับด้านที่มีสัมฤทธิ์ผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีสัมฤทธิ์ผลของการบริหารอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดี ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยมาก ด้านการบริหารงานบุคคลมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย ด้านการบริหารทั่วไปมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากและด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ พบว่าการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ อำนาจในการตัดสินใจของครูใหญ่ ความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน ขวัญกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน คุณวุฒิทางการศึกษาของครู และสภาพแวดล้อมหรือบริบทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

คำสำคัญ: สัมฤทธิ์ผล การบริหาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

Abstract

The objectives of this research were (1) to study achievement in administration of the border patrol police schools in the north area, (2) to study the factors influencing on the achievement in administration of the border patrol police schools in the north area. Mixed research method was used comprising, both quantitative and qualitative techniques. The research findings were as follows: The achievement in administration of the border patrol police schools in the north area, by the quantitative research was found in the academic dimension, budget, personnel, general management and the royal project. The level of the achievement in administration was high. When considering each issue, the highest level of achievement in administration was found in the royal project and the personnel. The achievement in administration at a moderate level was found in the academic dimension, general management and budget. By the qualitative research, the level of the academic administration of the border patrol police schools in the north areas was moderate to good. The level of the budget administration was low to very low. The level of the personnel administration was low. The level of the general management was moderate to good and the level of the Royal Project was high and the factors influencing upon the achievement in administration of the border patrol police schools in the north area, by the quantitative research was found that the predictors of academic administration, the budget administration, decision-making authority of the principal, ability of personnel, the morale of the personnel in the operation, education of teachers and the environment or context of the school which were all correlated with the achievement in administration of the border patrol police schools in the north area.

keywords: Achievement, Administration, Border Patrol Police Schools

บทนำ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจึงได้ถือกำเนิดขึ้นโดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งทรงให้ความสนพระทัยเกี่ยวกับชาวเขาที่เข้ามาอาศัยพระบรมโพธิสมภารตลอดจนประชาชนไทย ไกลคมนาคม ด้วยน้ำพระทัยที่เปี่ยมด้วยพระเมตตา กรุณาต่อประชากรราษฎรจึงทรงให้ความอุปถัมภ์ ค้ำชูด้วยการพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์และเงินที่มีผู้บริจาคถวายโดยเสด็จพระราชกุศลนำไปจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีจะเสด็จพระราชดำเนินเปิดโรงเรียนด้วยพระองค์เองทุกแห่ง และยังทรงอุปถัมภ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้กิจการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีความเจริญก้าวหน้าและขยายออกไปในอีกหลายพื้นที่ ต่อมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2523 เป็นต้นมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชทานโครงการตามพระราชดำริให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินการพัฒนาให้เด็กและชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นนอกจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและประชาชนในถิ่นทุรกันดารแล้ว โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยังมีภารกิจหลักที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการนักเรียนทุนในพระราชานุเคราะห์ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการร้านค้าสหกรณ์ โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารและโครงการฝึกอาชีพ เป็นต้น ซึ่งโครงการต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นโครงการที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสามารถ

ดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น [1] ปัจจุบันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนกระจายอยู่ทั่วประเทศ ครอบคลุมหมู่บ้านในถิ่นทุรกันดารมากกว่า 500 แห่ง ในจำนวนนี้มีเด็กนักเรียนศึกษาอยู่ทั้งหมด 25,104 คน ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกร มีหลากหลายเชื้อชาติ อาทิ ไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยใหญ่ เช่น กะเหรี่ยง ลัวะ ม้ง มูเซอ จีนฮ่อ อีเก้อ เป็นต้น ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ผ่านมาสมาเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าของงานโครงการตามพระราชดำริในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมาโดยตลอดนับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2526 จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าเด็กและชุมชนในถิ่นทุรกันดารส่วนใหญ่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนก้าวหน้าไปมาก แต่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยังคงต้องพัฒนาตนเองต่อไป เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป อีกทั้งปัจจุบันยังคงมีพื้นที่ชายแดนห่างไกลการคมนาคมที่มีประชาชนกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยรอคอยโอกาสที่จะได้รับความเสมอภาคทางการศึกษาอยู่และยังไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปจัดการศึกษาได้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจึงยังคงต้องจัดการศึกษาให้กับประชาชนเหล่านั้นด้วยทุนพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และผู้มีจิตศรัทธาที่ได้ทูลเกล้าฯ ถวาย ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาจัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษา และจ้างคนในท้องถิ่นมาเป็นผู้ช่วยจัดการศึกษาให้แก่เด็กในพื้นที่ห่างไกลได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในแต่ละปี

จากจุดเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้ดำเนินงานมาจนถึงปีที่ 50 โรงเรียนได้ดำเนินงานตามปรัชญาของโรงเรียนมาโดยตลอดคือ สร้างภูมิปัญญา พัฒนาคุณภาพชีวิต สัมฤทธิ์ผลความมั่นคง ปัจจุบันมีโรงเรียนทั้งสิ้น 713 โรงเรียน บางส่วนต้องถูกยุบเลิกไปเนื่องจากประชาชนมีการย้ายถิ่นฐาน และบางส่วนได้มอบโอนให้กระทรวงศึกษาธิการเนื่องจากพื้นที่มีความเจริญเข้ามาถึงผลของการปฏิบัติงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนรวมทั้งหน่วยงาน

ต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริได้ส่งผลให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดารจำนวนหลายหมื่นคนได้รับการศึกษา สามารถอ่านออกเขียนได้หลายคนได้มีโอกาสเรียนต่อจนจบมหาวิทยาลัยหลายคนมีอาชีพสามารถหารายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ชุมชนที่อยู่ในเขตบริการการศึกษาของโรงเรียนซึ่งมีมากกว่า 500 แห่ง ก็ได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น [1]

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีประวัติศาสตร์การดำเนินงานที่ยาวนานเคียงคู่ขนานกันไปกับการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลและทุรกันดารทั่วทุกภาคของประเทศไทยมาโดยตลอด จึงเป็นที่น่าสนใจและศึกษาว่าปัจจุบันการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีสัมฤทธิ์ผลเป็นอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และควรมีการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอย่างไรบ้าง

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยเลือกทำการศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือซึ่งเป็นเขตพื้นที่ในส่วนที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานบังคับบัญชาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยนำข้อมูลจากผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ปรับปรุง วางแผนพัฒนา และส่งเสริมให้การบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและบรรลุเป้าหมายสูงสุดตามปรัชญาของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือทั้งนี้โดยยึดแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน 5 ด้านเป็นกรอบเนื้อหาที่ใช้ทำการวิจัยในครั้งนี้คือ 1) ด้านงานวิชาการ 2) ด้านงานงบประมาณ 3) ด้านงานบุคคล 4) ด้านงานบริหารทั่วไป 5) ด้านงานตามโครงการพระราชดำริ ฯ

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ผู้บังคับบัญชาสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 ซึ่งรับผิดชอบโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

2.2 ผู้กำกับการกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31, 32, 33 และ 34 จำนวน 4 คน

2.3 ผู้บังคับกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 312, 322, 332 และ 342 จำนวน 4 คน

2.4 ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ 7 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 1 คน

2.5 รองผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ 7 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 1 คน

2.6 สารวัตรฝ่ายอำนวยการ 7 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 4 คน

3. ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 56 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan ประกอบด้วย

3.1 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 6 คน

3.2 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จังหวัดพะเยา จำนวน 12 คน

3.3 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 19 คน

3.4 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 จังหวัดตาก จำนวน 19 คน

4. ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 205 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan ประกอบด้วย

4.1 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 21 คน

4.2 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จังหวัดพะเยา จำนวน 51 คน

4.3 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 68 คน

4.4 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 จังหวัดตาก จำนวน 65 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 275 คน

5. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม 2555 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 3 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) (Border Patrol Police) หมายถึง ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นกำลังเสริม แทนการใช้กำลังทหาร ในรักษาความสงบตามแนวตะเข็บชายแดน ซึ่งมีจุดประสงค์หลักในการจัดตั้ง ตชด. ในช่วงแรก คือ ป้องกันกองกำลังคอมมิวนิสต์ที่เข้ามารุกรานในประเทศ โดยให้ ตชด. เป็นหน่วยที่มีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) สามารถปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างตำรวจ 2) สามารถรบได้อย่างทหาร และ 3) สามารถบริการประชาชนแทนกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ ได้อย่างข้าราชการพลเรือนทั่วไป

2. สัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ หมายถึง ระดับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านงานบริหารทั่วไป และด้านงานตามโครงการพระราชดำริฯ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือโครงการ ซึ่งวัดได้จากค่าระดับคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและผลจากการสัมภาษณ์โดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ประกอบด้วย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จังหวัดพะเยา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 จังหวัดตาก

4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูใหญ่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จังหวัดพะเยา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 จังหวัดตาก

5. ครูผู้สอน หมายถึง ตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จังหวัดพะเยา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 จังหวัดตาก

6. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง หน่วยงานบังคับบัญชาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มอบนโยบายการทำงานให้กับหน่วยงานในสังกัดทุกหน่วยงาน

7. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 3 หมายถึง หน่วยงานบังคับบัญชาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่บังคับบัญชาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

8. งานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมายถึง ภาระงานที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทุกแห่ง ได้น้อมนำมาใช้เป็นโครงการหลักของการปฏิบัติงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วย 8 โครงการ อันได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการนักเรียนทุนในพระราชานุเคราะห์โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการร้านค้าสหกรณ์ โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร และโครงการฝึกอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 275 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บังคับบัญชาสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 ซึ่งรับผิดชอบโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือจำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้กำกับการกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31, 32, 33 และ 34 จำนวน 4 คน ผู้บังคับกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 312, 322, 332 และ 342 จำนวน 4 คน ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ 7 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 1 คน รองผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ 7 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 1 คน สารวัตรฝ่ายอำนวยการ 7 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 4 คน 2) ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือจำนวน 56 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan ประกอบด้วย สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 6 คน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จังหวัดพะเยา จำนวน 12 คน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 19 คน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 จังหวัดตาก จำนวน 19 คน

และ 3) ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 205 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan ประกอบด้วย สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 21 คน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จังหวัดพะเยา จำนวน 51 คน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 68 คน และสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 จังหวัดตาก จำนวน 65 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 1 ฉบับ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านงานบริหารทั่วไป และด้านงานตามโครงการพระราชดำริฯ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือโครงการ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล ด้านงานบริหารทั่วไป และด้านงานตามโครงการพระราชดำริฯ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 สัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริฯ ภาพรวมการบริหารงานโรงเรียน 5 ด้าน ของข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำแนกตามแนวทางการบริหารงานโรงเรียน 5 ด้าน ในภาพรวมมีระดับสัมฤทธิ์ผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56, =0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสัมฤทธิ์ผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริฯ ($\bar{X}=3.70, =0.53$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=3.68, \bar{X}=0.58$) สำหรับด้านที่มีสัมฤทธิ์ผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}=3.49, \bar{X}=0.52$) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}=3.48, \bar{X}=0.58$) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=3.46, \bar{X}=0.71$) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีสัมฤทธิ์ผลของการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับดี ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยมาก ด้านการบริหารงานบุคคลมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย ด้านการบริหารทั่วไปมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากและด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริฯ มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริฯ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา พบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานในแต่ละด้าน ได้แก่ งบประมาณสนับสนุน การดำเนินงานโรงเรียน จัดสำนึกและความรับผิดชอบ หน้าที่ของครูใหญ่และครูผู้สอน ความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน ขวัญและกำลังใจของครูใน

การปฏิบัติงาน ความเพียงพอของครูในโรงเรียนกับการะงานที่ปฏิบัติ ความรู้ความเข้าใจของผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลโรงเรียนซึ่งต้องเข้าใจบริบทของโรงเรียนตด.ว่าควรจะมีทิศทางไปในแนวทางไหน รวมทั้งนโยบายการดูแลเอาใจใส่งานโรงเรียนของผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนหรือมวลชนในพื้นที่ตลอดจนผู้นำชุมชนและหน่วยงานร่วมสนองงานโครงการตามพระราชดำริ

สรุปผลการวิจัย

1. สัมฤทธิผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ข้อมูลเชิงปริมาณในภาพรวมมีระดับสัมฤทธิผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีสัมฤทธิผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ และด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับด้านที่มีสัมฤทธิผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีสัมฤทธิผลของการบริหารอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดี ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยมาก ด้านการบริหารงานบุคคลมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย ด้านการบริหารทั่วไปมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากและด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ พบว่า การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณอำนาจในการตัดสินใจของครูใหญ่ ความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน ขวัญกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน คุณวุฒิทางการศึกษาของครู และสภาพแวดล้อมหรือบริบทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สัมฤทธิผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจซึ่งควรนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผล ดังนี้

1. สัมฤทธิผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ ภาพรวมการบริหารงานโรงเรียน 5 ด้านของข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือจำแนกตามแนวทางการบริหารงานโรงเรียน 5 ด้าน ในภาพรวมมีระดับสัมฤทธิผลหรือระดับความสำเร็จของการบริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีสัมฤทธิผลของการบริหารอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดี ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยมาก ด้านการบริหารงานบุคคลมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย ด้านการบริหารทั่วไปมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากและด้านการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย สุวจสุวรรณ [4] ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 และพบว่าด้านวิชาการปัญหาที่พบคือ ครูขาดความรู้ทั้งด้านการสอน การประเมินผล การขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และเอกสารประกอบหลักสูตร หลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากรปัญหาที่พบคือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้สีกตนเองมีความเป็นครู [2]

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จากผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้ข้อค้นพบพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ คือ การบริหารงานวิชาการ และรองลงมาคือ

การบริหารงานงบประมาณซึ่งข้อค้นพบของผลการวิจัยเชิงปริมาณของการวิจัยครั้งนี้ดังกล่าวข้างต้นพบว่ามีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่าผู้บังคับบัญชาสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ 5 ด้าน ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนจิตสำนึกและความรับผิดชอบหน้าที่ของครูใหญ่และครูผู้สอน ความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนขวัญและกำลังใจของครูในการปฏิบัติงาน ความเพียงพอของครูในโรงเรียนกับภาระงานที่ปฏิบัติ ความรู้ความเข้าใจของผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลโรงเรียนซึ่งต้องเข้าใจบริบทของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนว่าควรจะมีทิศทางไปในแนวทางไหนรวมทั้งนโยบายการดูแลเอาใจใส่งานโรงเรียนของผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น [3] นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนหรือมวลชนในพื้นที่ ตลอดจนผู้นำชุมชนและหน่วยร่วมสนองงานโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตพื้นที่ภาคต่าง ๆ ที่เหลือ ได้แก่ ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนำผลการวิจัยที่ได้มาพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาพรวมต่อไป

2. ควรมีการทำวิจัยกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบและองค์ความรู้ในการนำมาใช้พัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

3. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นทาง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อสัมฤทธิ์ผลของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต่อไป

4. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับทิศทางการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในอนาคต ทั้งนี้เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาใช่วางแผนและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์. 2539.
- [2] จุมพล พูลภัทรชีวิน ปันรสมาลากุล ณ อยุธยา และอดิสรวิงษ์วัง. การวิเคราะห์บริบท : ความท้าทายของการบริหารการศึกษาในอนาคต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2553..
- [3] แวว โปธิบุตร. ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญของครูและประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2551.
- [4] สมชาย สุวงสุวรรณ. ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2547.